

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM KvVM/KJKF/2026/2007.

Tervezet

**a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 19/1992. (XI. 6.) KTM rendelet
módosításáról**

(közigazgatási egyeztetés)

Budapest, 2007. november

**A Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 19/1992. (XI. 6.) KTM rendelet
módosításáról szóló KvVM miniszteri rendelet
közigazgatási egyeztetése**

1. A döntési javaslat fő tartalmi elemei:

A tervezet célja, hogy a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 24. § (1) bekezdés a) pontja alapján védetté nyilvánítsa, és a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzethez csatolja az érintett területet. A tervezet a Tvt. 36. §-ának (1) és (3) bekezdése értelmében rendelkezik továbbá a Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervéről, valamint kijelöli a természetvédelmi kezelésért felelős szervet.

2. A tervezet viszonya a kormányprogramhoz:

A tervezetnek a kormányprogramhoz nincs közvetlen kapcsolódása.

3. A kezdeményezés indokai:

A védetté nyilvánítás célja

- a győri iparterületek és Győrszentiván között a Győrszentiváni gyakorlótéren – valószínűleg csak a katonai jelenlétnek köszönhetően – fennmaradt, közel hatszáz hektáron elterülő természetes és természetközeli állapotokat tükröző homoki vegetáció megőrzése,
- Győrújbarát ún. Józan-völgy és Tokaj területrészein megjelenő – a szőlőművelés, illetve gyümölcsstermesztés felhagyásával – a Sokoró tölgyerdeinek tisztásaira és lejtősztyeppjeire jellemző fajösszetételű gyepek megőrzése,
- a Pannonhalmi-dombság részterület (Écs, Ravazd) négy helyrajzi számának védelem alá helyezése, melyek adminisztrációs hiba folytán maradtak ki az eredeti védetté nyilvánításból. Területüket cseres-tölgyes és gyertyános-tölgyes borítja, gazdag fajösszetételű aljnövényzettel és értékes madárvilággal.

4. Várható gazdasági, szakmai, társadalmi, költségvetési hatások:

A védetté nyilvánítás hozzájárul a terület különleges jelentőségének megerősítéséhez, a teljes bővített területre vonatkozó kezelési terv meghatározásával pedig áttekinthetőbbé és szakszerűbbé válik a terület természetvédelmi kezelése.

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
.../2007. (....) KvVM rendelete**

**a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 19/1992. (XI. 6.) KTM rendelet
módosításáról**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint 85. § b) pontjában kapott felhatalmazás alapján a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az erdőkre vonatkozóan a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § g) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

A Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 19/1992. (XI. 6.) KTM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„Védetté nyilvánítom Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet elnevezéssel a Komárom-Esztergom, Győr-Moson-Sopron, Veszprém megyékben, Bakonypéterd, Bőny, Écs, Felpéc, Gic, Gönyű, Győr, Győrújbarát, Kajárpec, Komárom, Nagyszentjános, Nyúl, Pannonhalma, Ravazd, Sokorópátka, Tarjánpuszta, Tényő települések közigazgatási területén lévő, az *1. számú mellékletben* felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 8964,3 hektár kiterjedésű területet.”

2. §

A R. 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Fertő-Hanság és Órségi Nemzeti Park Igazgatóság.

(2) A terület természetvédelmi kezelési tervében meghatározott tevékenységeket a Fertő-Hanság és Órségi Nemzeti Park Igazgatóság és – erdő esetében – a külön jogszabály szerinti erdészeti hatóság nyilvántartásban szereplő erdőgazdálkodó együttesen látja el.

(3) A Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervét a *2. számú melléklet* tartalmazza.”

3. §

(1) A R. melléklete helyébe e rendelet 1. számú melléklete lép.

(2) A R. kiegészül e rendelet 2. számú mellékletével.

4. §

- (1) E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, ezzel egyidejűleg a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet bővítéséről szóló 20/2001. (IX. 21.) KöM rendelet hatályát veszti.
- (2) E rendelet a hatályba lépését követő napon hatályát veszti.

I. számú melléklet a
... /2007 (... ...) KvVM rendelethez

[I. számú melléklet a
19/1992. (XI. 6.) KTM rendelethez]

A Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet területének ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai

Bakonypéterd

08, 09, 010

Bőny

0108/11, 0108/8, 0113

Écs

0166/2, 0166/3, 0175/3-8, 0175/10, 0177/1 hrsz-ból 2,6 ha (0177/1a, 0177/1b), 0179/10, 0179/11, 0179/12, 0179/2, 0179/3, 0179/4 hrsz-ból 51,6 ha (0179/4a, 0179/4b), 0179/6, 0179/8, 0179/9, 0182, 0183, 0184/1, 0184/2, 0185, 0186/10 hrsz-ból 172,3 ha (0186/10a, 0186/10b), 0191, 0192/1

Felpéc

0132/10-21, 0132/4, 0132/5, 0132/7, 0132/8, 0132/9, 0154/16, 0154/17, 0154/3, 0156/1, 0200/2 hrsz-ból 46,6 ha (0200/2a, 0200/2b, 0200/2c), 0202/12 hrsz-ból 26,7 ha (0202/12a, 0202/12b, 0202/12c), 0202/13, 0202/14, 0202/15, 0202/16 hrsz-ból 2,3 ha (0202/16a, 0202/16b), 0202/17 hrsz-ból 12,9 ha (0202/17a, 0202/17b), 0202/18 hrsz-ból 3,6 ha (0202/18a, 0202/18b), 0202/19, 0202/20, 0202/22, 0202/23 hrsz-ból 2,0 ha (0202/23a, 0202/23b), 0202/4-8, 0235/10 hrsz-ból 41,4 ha (0235/10a, 0235/10b, 0235/10c, 0235/10d), 0235/11, 0235/2, 0235/3, 0235/4, 0235/5, 0235/7, 0235/8, 0235/9

Gic

0123/1

Gönyű

05, 036, 037, 038, 039/1 hrsz-ból 287,3 ha (039/1a, 039/1b, 039/1c, 039/1d, 039/1f), 039/2 hrsz-ból 171,1 ha (039/2a, 039/2b), 041/1, 041/2, 048 hrsz-ból 256,7 ha (048a, 048b), 049, 050, 051, 052, 053/1 hrsz-ból 62,8 ha (053/1a, 053/1b), 053/2, 054

Győr

0132/2, 0132/3, 0133/2, 0134/4, 0135/2-18, 0136, 0137, 0138 hrsz-ból 20,5 ha (0138a, 0138b), 0139, 0140/1, 0140/2, 0140/3, 0141/1 hrsz-ból 5,4 ha (0141/1a, 0141/1b, 0141/1c, 0141/1d), 0141/2, 0142, 0143, 0144/1, 0144/2, 0144/3 hrsz-ból 26,2 ha (0144/3a, 0144/3b, 0144/3c, 0144/3d), 0145, 0147, 0148/1 hrsz-ból 4,3 ha (0148/1a, 0148/1b), 0148/2, 0149-0154, 0155/3, 0155/4 hrsz-ból 8,9 ha (0155/4a, 0155/4b, 0155/4c, 0155/4d), 0155/5, 0155/6, 0155/7, 0155/8, 0156, 0157 hrsz-ból 2,4 ha (0157a, 0157b, 0157c), 0748/67, 0748/68, 0748/69, 0748/70, 0748/73, 0748/75, 0748/76, 0893/1, 0893/2, 0897, 01698/1, 01698/2, 01699, 01753, 01757, 01761/2, 01761/3 hrsz-ból 1,1 ha (01761/3a, 01761/3b), 01761/4, 01769, 01770, 01771, 01772/2, 01772/4, 01772/5, 01772/7-12, 01773, 01774, 01775/1 hrsz-ból 1,1 ha (01775/1a, 01775/1b), 01776, 01777/1, 01777/2, 01778, 01779/3, 01780, 01781/3,

01781/5-11, 01782, 01783, 01784/1, 01784/2, 01785, 01786, 01787/1 hrsz-ból 6,8 ha (01787/1a, 01787/1b, 01787/1c), 01787/2, 01789, 01790, 01791/2, 01791/3, 01791/5, 01791/6, 01792, 01793, 01794/1 hrsz-ból 9,7 ha (01794/1a, 01794/1b, 01794/1c), 01794/2, 01795-01800, 01801/1, 01801/2 hrsz-ból 9,6 ha (01801/2a, 01801/2b, 01801/2c), 01802, 01803, 01804

Győrújbarát

0170, 0171, 0172, 0173/10, 0173/13, 0173/14, 0173/16, 0173/17, 0173/18, 0173/19 hrsz-ból 0,8 ha (0173/19a, 0173/19b, 0173/19c), 0173/2-9, 0173/20-29, 0174, 0176/2 hrsz-ból 36,1 ha (0176/2a, 0176/2b, 0176/2c), 0176/3-13, 0181/1-15, 0183 hrsz-ból 34,4 ha (0183a, 0183b, 0183c), 0185/2, 0185/3, 0186 hrsz-ból 21,9 ha (0186a, 0186b, 0186c), 0188/3, 0188/4, 0188/5, 0189, 0191 hrsz-ból 24,7 ha (0191a, 0191b), 0193/1-32, 0194/1-52, 0197, 0198 hrsz-ból 100,1 ha (0198a, 0198b, 0198c, 0198d, 0198f, 0198g, 0198h), 0208/1, 0208/2 hrsz-ból 0,2 ha (0208/2a, 0208/2b), 3824 hrsz-ból 1,8 ha (3824a, 3824b), 3825/2, 3825/3 hrsz-ból 0,2 ha (3825/3a, 3825/3b), 3825/4, 3864, 3865/2, 3866 hrsz-ból 0,2 ha (3866a, 3866b), 3867, 3868 hrsz-ból 0,2 ha (3868a, 3868b), 3869, 3870 hrsz-ból 0,3 ha (3870a, 3870b), 3871, 3872, 3873, 3874, 3876 hrsz-ból 0,2 ha (3876a, 3876b), 3877, 3878, 3879 hrsz-ból 0,2 ha (3879a, 3879b), 3880, 3881, 3882, 3883 hrsz-ból 0,3 ha (3883a, 3883b), 3884 hrsz-ból 0,4 ha (3884a, 3884b), 3885 hrsz-ból 0,1 ha (3885a, 3885b), 3886 hrsz-ból 0,4 ha (3886a, 3886b), 3887, 3888, 3889, 3890/1 hrsz-ból 0,3 ha (3890/1a, 3890/1b), 3890/2 hrsz-ból 0,2 ha (3890/2a, 3890/2b), 3890/3, 3891, 3892, 3893, 3894 hrsz-ból 0,5 ha (3894a, 3894b, 3894c), 3895, 3895/5 hrsz-ból 0,3 ha (3895/5a, 3895/5b, 3895/5c), 3896 hrsz-ból 0,2 ha (3896a, 3896b), 3897 hrsz-ból 0,4 ha (3897a, 3897b), 3898/1 hrsz-ból 0,2 ha (3898/1a, 3898/1b), 3898/2 hrsz-ból 0,2 ha (3898/2a, 3898/2b), 3898/3 hrsz-ból 0,1 ha (3898/3a, 3898/3b), 3898/4 hrsz-ból 0,1 ha (3898/4a, 3898/4b), 3901 hrsz-ból 0,3 ha (3901a, 3901b), 3902, 3903 hrsz-ból 0,3 ha (3903a, 3903b), 3904, 3905 hrsz-ból 0,4 ha (3905a, 3905b, 3905c), 3906, 3907 hrsz-ból 0,4 ha (3907a, 3907b), 3908/1, 3908/2, 3909 hrsz-ból 0,2 ha (3909a, 3909b), 3910 hrsz-ból 0,3 ha (3910a, 3910b, 3910c, 3910d), 3911/1, 3911/2, 3911/3 hrsz-ból 0,2 ha (3911/3a, 3911/3b), 3911/4 hrsz-ból 0,2 ha (3911/4a, 3911/4b), 3911/5, 3912 hrsz-ból 0,3 ha (3912a, 3912b, 3912c, 3912d), 3913 hrsz-ból 0,3 ha (3913a, 3913b, 3913c), 3914 hrsz-ból 0,3 ha (3914a, 3914b, 3914c), 3915, 3916, 3917 hrsz-ból 0,2 ha (3917a, 3917b), 3918, 3919, 3920, 3921/1, 3921/2, 3921/3, 3922, 3923, 3924, 3925, 3926, 3927, 3928/1, 3928/2, 3929, 3930, 3932 hrsz-ból 0,6 ha (3932a, 3932b, 3932c, 3932d), 4444 hrsz-ból 1,0 ha (4444a, 4444b), 4445

Kajárpéc

0223/6, 0223/8-13, 0251/79, 0251/81, 0251/147, 0251/199 hrsz-ból 1,9 ha (0251/199a, 0251/199b, 0251/199c), 0251/201 hrsz-ból 7,0 ha (0251/201a, 0251/201b), 0251/202, 0251/203, 0251/204, 1777

Komárom

016/13, 016/14 hrsz-ból 426,7 ha (016/14a, 016/14b, 016/14c)

Nagyszentjános

047/6 hrsz-ból 8,7 ha (047/6a, 047/6b, 047/6c, 047/6d, 047/6f, 047/6g), 047/7, 051/1, 051/2, 052-057, 058/1-6, 059

Nyúl

03, 05/2, 015/2, 018/1, 018/2, 1688

Pannonhalma

096/3, 097, 098/1 hrsz-ból 0,5 ha (098/1a, 098/1b), 098/2 hrsz-ból 155,8 ha (098/2a, 098/2b, 098/2c, 098/2d, 098/2f, 098/2g, 098/2h, 098/2j, 098/2k), 099/1, 099/2, 099/4, 099/5, 099/6, 0100, 0101/1 hrsz-ból 87,5 ha (0101/1a, 0101/1b, 0101/1c, 0101/1d, 0101/1f, 0101/1g, 0101/1h, 0101/1j, 0101/1k, 0101/1l, 0101/1m, 0101/1n, 0101/1p, 0101/1r), 0101/2 hrsz-ból 93,3 ha (0101/2a, 0101/2b, 0101/2c, 0101/2d, 0101/2f, 0101/2g, 0101/2h, 0101/2j, 0101/2k), 0102/1 hrsz-ból 79,7 ha (0102/1a, 0102/1b, 0102/1c, 0102/1d, 0102/1f, 0102/1g, 0102/1h, 0102/1j, 0102/1k, 0102/1l), 0102/3, 0102/5, 0102/6, 0103/1, 0103/2, 0103/3, 0104 hrsz-ból 112,2 ha (0104a, 0104b, 0104c, 0104d, 0104f), 0105, 0108/1, 0108/2, 0108/3 hrsz-ból 57,9 ha (0108/3a, 0108/3b, 0108/3c, 0108/3d), 0257, 0258 hrsz-ból 113,1 ha (0258a, 0258b, 0258c, 0258d, 0258f, 0258g, 0258h), 0259/1, 0259/3 hrsz-ból 55,7 ha (0259/3a, 0259/3b, 0259/3c, 0259/3d, 0259/3f, 0259/3g), 0259/4, 0260/1, 0279 hrsz-ból 139,8 ha (0279a, 0279b, 0279c, 0279d, 0279f, 0279g, 0279h, 0279j), 0280, 0281 hrsz-ból 33,3 ha (0281a, 0281b, 0281c, 0281d, 0281f), 1130/1, 1130/2

Ravazd

0132/1, 0132/2 hrsz-ból 33,4 ha (0132/2a, 0132/2b, 0132/2c), 0132/4, 0132/5, 0132/6, 0132/7, 0132/8 hrsz-ból 8,2 ha (0132/8a, 0132/8b, 0132/8c, 0132/8d), 0169, 0195/6, 0195/8, 0195/9, 0195/10, 0195/11, 0211, 0215 hrsz-ból 133,2 ha (0215a, 0215b, 0215c, 0215d, 0215f, 0215g), 0219, 0221, 0225, 0226, 0227, 0229/1, 0229/2, 0231, 0232, 0234/1, 0234/2, 0234/3, 0234/4, 0235 hrsz-ból 21,1 ha (0235a, 0235b, 0235c, 0235d, 0235f), 0236/1, 0236/2 hrsz-ból 24,3 ha (0236/2a, 0236/2b), 0237/1 hrsz-ból 32,4 ha (0237/1a, 0237/1b), 0237/2, 0238/2, 0238/4, 0238/5, 0238/6 hrsz-ból 2,5 ha (0238/6a, 0238/6b), 0240, 0241, 0242, 0243/1, 0243/2, 0243/3, 0244/1, 0244/2 hrsz-ból 69,9 ha (0244/2a, 0244/2b), 0245 hrsz-ból 67,2 ha (0245a, 0245b), 0246 hrsz-ból 55,2 ha (0246a, 0246b), 0247, 0248, 0250/1 hrsz-ból 87,3 ha (0250/1a, 0250/1b, 0250/1c), 0250/2, 0250/4, 0250/5, 0251/2 hrsz-ból 4,3 ha (0251/2a, 0251/2b), 0251/3 hrsz-ból 94,1 ha (0251/3a, 0251/3b, 0251/3c), 0252/4, 0253/3 hrsz-ból 52,5 ha (0253/3a, 0253/3b, 0253/3c, 0253/3d), 0253/6 hrsz-ból 74,6 ha (0253/6a, 0253/6b, 0253/6c, 0253/6d, 0253/6f, 0253/6g, 0253/6h, 0253/6j, 0253/6k, 0253/6l), 0254/3

Sokorópátka

051, 069 hrsz-ból 103,9 ha (069a, 069b, 069c, 069d, 069f, 069g, 069h, 069j)

Tarjánpuszta

028/1, 028/2 hrsz-ból 84,6 ha (028/2a, 028/2b), 071, 074/2, 074/3 hrsz-ból 65,5 ha (074/3a, 074/3b, 074/3c, 074/3d, 074/3f), 074/4 hrsz-ból 1,1 ha (074/4a, 074/4b)

Tényő

086/11, 086/13, 086/14, 086/16, 086/18-32, 086/34-48, 088/14, 088/17, 092/10, 092/11 hrsz-ból 12,3 ha (092/11a, 092/11b, 092/11c, 092/11d), 092/12, 092/13, 092/14, 092/15, 092/16, 092/3 hrsz-ból 9,2 ha (092/3a, 092/3b, 092/3c, 092/3d, 092/3f), 092/4, 092/5 hrsz-ból 3,0 ha (092/5a, 092/5b, 092/5c), 092/6 hrsz-ból 4,8 ha (092/6a, 092/6b, 092/6c, 092/6d, 092/6f), 092/7 hrsz-ból 6,9 ha (092/7a, 092/7b, 092/7c, 092/7d, 092/7f, 092/7g, 092/7h), 092/8 hrsz-ból 9,1 ha (092/8a, 092/8b, 092/8c, 092/8d, 092/8f), 092/9 hrsz-ból 5,0 ha (092/9a, 092/9b, 092/9c), 096/19 hrsz-ból 7,0 ha (096/19a, 096/19b, 096/19c, 096/19d, 096/19f, 096/19g), 096/20 hrsz-ból 3,5 ha (096/20a, 096/20b, 096/20c, 096/20d), 096/21 hrsz-ból 3,5 ha (096/21a, 096/21b, 096/21c), 096/22 hrsz-ból 1,8 ha (096/22a, 096/22b), 096/23 hrsz-ból 4,4 ha (096/23a, 096/23b, 096/23c, 096/23d), 098/6, 098/7, 0100, 0103/5, 0105 hrsz-ból 9,9 ha (0105a, 0105b, 0105c, 0105d, 0105f, 0105g, 0105h), 0107/4 hrsz-ból 6,0 ha (0107/4a, 0107/4b), 0108, 0109/7 hrsz-ból 25,8 ha (0109/7a, 0109/7b, 0109/7c, 0109/7d, 0109/7f, 0109/7g), 0111 hrsz-ból 58,2 ha (0111a, 0111b, 0111c, 0111d, 0111f, 0111g, 0111h, 0111j,

0111k), 0117, 0120, 0121/1, 0121/2, 0129, 0130/3, 0130/4, 0130/5, 0131, 0132, 0134/3, 0134/4, 0135, 0136/10 hrsz-ból 54,6 ha (0136/10a, 0136/10b), 0138, 0139/1, 0139/2, 0140, 0141/1 hrsz-ból 0,5 ha (0141/1a, 0141/1b), 0141/2, 0142, 0143 hrsz-ból 82,3 ha (0143a, 0143b), 0144, 0145, 0146, 0147, 0148 hrsz-ból 12,8 ha (0148a, 0148b, 0148c), 0149, 0150 hrsz-ból 76,2 ha (0150a, 0150b, 0150c), 0151

2. számú melléklet a
.../2007. (...) KvVM rendelethez

[2. számú melléklet a
19/1992. (XI. 6.) KTM rendelethez]

A Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi gyakorlati célkitűzések

- a kislalföldi meszes homokpuszta természetes életközösségeinek, növény- és állatvilágának megőrzése különös tekintettel a védett és fokozottan védett fajokra [például henye boroszlán (*Daphne cneorum*), homoki vértő (*Onosma arenaria*), Szent László-tárnics (*Gentiana cruciata*)];
- a Rába, a Holt-Rába, valamint a hozzájuk kapcsolódó egyedi vízi és ártéri életközösségek, az itt található védett és fokozottan védett növény- és állatfajok [például békaliliom (*Hottonia palustris*), fátyolos nőszirm (*Iris spuria*), szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), tavaszi csillagvirág (*Scilla bifolia* agg.)] és életfeltételeik megőrzése;
- a Pannonhalmi-dombság erdei, erdei tisztásai, sztyepprékjei természeti értékeinek megőrzése;
- a terület táji értékeinek, jellegzetes arculatának, történelmi és kulturális emlékeinek megőrzése.
- a természetvédelmi oktatás és nevelés, valamint a tudományos kutatás feltételeinek biztosítása;
- a szabadban történő felüdülés, élményszerzés és a tudományos ismeretterjesztés feltételeinek biztosítása a terület táji és természeti adottságainak, értékeinek megóvásával.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Az Erebe-szigetek erdőrezervátum magterületén a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülése érdekében a teljes zavartalanság biztosítása.
- A természetvédelmi szempontból megfelelő állapotú nyílt, záródó és zárt homokpusztagyepek, valamint lejtősztyepprétek fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel.
- A természetes és természetközeli mocsárrétek, láprétek és üde kaszálók esetében a rendszeres kaszálás biztosítása.
- A láp- és mocsárrétek, valamint az üde rétek, illetve kaszálók esetében a területek hidrológiai rehabilitációja.
- A száraz és félszáraz gyepek elsősorban legeltetéssel történő hasznosítása.
- A becserjésedő gyepek cserjéktől való teljes vagy részleges megtisztítása.
- A területen lévő özönnövény-állományok eltávolítása, visszaszorítása, terjedésük megakadályozása.
- Az élőhelyek állapotának és a védett növény-, illetve állatfajok elterjedésének rendszeres vizsgálata.

- A terület nagymértékű terhelését, igénybevételét előidéző tömegrendezvények és a technikai sporttevékenység (pl. motorcross, hegyikerékpározás, motoros szán, rally stb.) korlátozása.
- A szántóföldi művelés alatt álló területeken az egyéb jogszabályokban megfogalmazott „helyes gazdálkodási gyakorlat” alkalmazása kívánatos.
- Mozaikos kaszálás és legeltetés a gyepek esetében.
- Természetkímélő erdőgazdálkodás megvalósítása a terület erdeiben.
- A nem őshonos vagy tájidegen fajokból álló faállományok természetszerű erdővé történő átalakítása.
- A faültetvények helyén a termőhelynek megfelelő őshonos fafajjal végzett felújítások ápolása során a többkorúság és a heterogén erdőszerkezet biztosítása.
- Nem őshonos fafajokból álló erdőben a természetközeli állapot kialakításának biztosítása a pótlás, az állománykiegészítés, az erdőszerkezet átalakítása, a fafajcsere, az elegyarány- szabályozás és a monokultúrák felszámolása útján.
- A területen található fészektelepek, illetve a fekete gólya és a rétisas fészkeinek környezetében fészkelési időszak alatt a költést zavaró tevékenységek korlátozása.
- A tanösvények folyamatos karbantartása, fejlesztése a természetvédelmi célú oktatás és bemutatás érdekében.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- A hínarasok kotrása, tisztítása csak mozaikosan lehetséges.
- A nádasokból 5-10 évente el kell távolítani a felhalmozódott avas nádat.
- A vizes területeken biztosítani kell az élőhelyek ökológiai vízigényét.
- A csatornák és vízfolyások karbantartása során törekedni kell arra, hogy évente csak a csatorna egyik oldalán történjenek beavatkozások.

3.1.2. Fajok védelme

- A lápréti hangyaboglárka fajok (*Maculinea sp.*) táplálkozása és peterakása feltételei biztosítása érdekében a faj ismert élőhelyein június 30-ig el kell végezni a kaszálást és a bálák lehordását. Amennyiben egyéb védett fajok (pl. orchideák, haris) védelme érdekében nem lehetséges a terület lekaszálása, akkor mozaikos, esetleg sávos kaszálással kell biztosítani a tápnövény jelenlétét.
- A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) védelme érdekében a csatornák parti zónájának fenntartási munkáit adott évben csak az egyik oldalon szabad elvégezni.
- A gyurgyalag (*Merops apiaster*) és parti fecske (*Riparia riparia*) állományainak védelme érdekében a felhagyott homokbányákban és a löszmélyutak mentén biztosítani kell a fészkeléshez szükséges feltételeket.
- A pókbangó (*Ophrys sphecodes*), a poloskaszagú kosbor (*Orchis coriophora*), a homoki nőszirm (*Iris arenaria*), a henyé boroszlán (*Daphne cneorum*), az apró nőszirm (*Iris pumila*), a Szent László tárnics (*Gentiana cruciata*) és a leánykőköröcsin (*Pulsatilla grandis*) termőhelyein meg kell akadályozni az élőhely cserjésedését és 3-5 évente el kell távolítani a felhalmozódott szerves anyagot.
- A kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*) és a szibériai nőszirm (*Iris sibirica*) termőhelyein csak mozaikos vagy sávos kaszálással végezhető a kezelés. Az egyes területfoltok lekaszálása között legalább 30 napnak kell eltelnie.

- Az erdei szellőrózsa (*Anemone sylvestris*) és a kis holdruta (*Botrychium lunaria*) termőhelyein meg kell akadályozni az élőhely beerdősülését.
- A telepesen fészkelő madárfajok (nagy kócsag /*Egretta alba*/, vörös gém /*Ardea purpurea*/, kanalas gém /*Platalea leucordia*/ stb.) esetében az ismert fészektelepek 100 méteres övezetén belül minden zavarással járó tevékenység tilos.
- A fekete gólya (*Ciconia nigra*) fészkelési helyén és annak 100 méteres övezetében a fészkelési időszakban teljes zavartalanságot kell biztosítani.
- A fent megjelölt védett és fokozottan védett madárfajok fészkelésével kapcsolatosan korlátozásokkal érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság értesíti a terület tulajdonosát/kezelőjét/használóját.
- A területen lévő 20kV-os vezetékek esetében az oszlopok madárvédelmi szempontoknak megfelelő szigetelését a vezeték tulajdonosának e rendelet kihirdetésétől számítva legfeljebb 5 éven belül biztosítani kell.

3.1.3. Oktatás és bemutatás

- A gönyüi lőtér és a győrszentiváni gyakorlótér (Győr 0893/, 0897/, 0748/67, 0748/68, 0748/69, 0748/70, 0748/73, 0748/75, 0748/76) látogatása tilos. A területen jogszerű tevékenységet végzők számára biztosítani kell a belépést.
- Az Erebe-szigetek erdőrezervátum területének engedélyezett látogatása csak az igazgatóság szakembere kíséretében lehetséges.

3.1.4. Terület- és földhasználat

- Gyep, fás legelő, szőlő, gyümölcsös, erdő és nádas művelési ágú területek művelési ága csak a természetvédelmi kezelés részeként, természetvédelmi célból változtatható meg.
- A területen tilos technikai sporttevékenység (pl. motorcross, hegyikerékpározás, motoros szánnal való közlekedés, rally stb.) végzése.
- Termőföld művelés alóli kivonása csak a természetvédelmi kezelés részeként lehetséges.
- A területen bányászati tevékenység csak mezőgazdasági művelés alól kivett területen végezhető, abban az esetben, ha az nem jár táji és természeti értékek károsodásával.
- A területen új bányatelek nem alakítható ki, a meglévő bányatelkek területe nem bővíthető.
- A jelenleg nem beépített, illetve a településrendezési tervekben be nem építhető területként jelölt területek a jövőben nem minősíthetők beépítésre szánt területté, kivéve, ha az a természetvédelmi érdekeket szolgálja.
- Épület, építmény létesítése csak belterületen és művelés alól kivont területen lehetséges, amennyiben az a természetvédelmi célok elérését nem akadályozza.
- A területen új építésű, szilárd burkolatú, átmenő forgalommal járó út nem létesíthető.
- Új légvezeték nem létesíthető a területen.
- Új kőolaj-, földgáz és kőolajtermék-távvezeték a területen nem létesíthető, kivéve a belterületek lakott területeinek gázellátását biztosító vezetékeket, ha az más módon nem biztosítható.
- A jelenleg nem beépített, illetve a településrendezési tervekben be nem építhető területként jelölt területek a jövőben nem minősíthetők beépítésre szánt területté, kivéve, ha az természetvédelmi érdekeket szolgál.

3.1.5. Vadgazdálkodás

- Zárttéri vadtartás, valamint vadaskertek, vadsparkok és vadföldek létesítése tilos.
- Vadgazdálkodási berendezés, illetve egyéb létesítmény használatának megszűntekor a létesítménnyel érintett terület rehabilitációjáról a vadgazdálkodónak kell gondoskodnia. A rehabilitáció módját egyeztetni kell az igazgatósággal.

- Fokozottan védett madárfajok fészkelőhelyének, illetve az ismert fészektelepek 500 méteres körzetében fészkelési időszakban tilos a vadászat.
- A területen a fogoly kibocsátásának kivételével tilos a vadkibocsátás. A fogoly kibocsátása előtt tanulmányt kell készíteni a kibocsátott állomány természetes állományra gyakorolt hatásairól. A kibocsátás csak akkor engedélyezhető, ha a kibocsátott állomány várhatóan nem hat károsan a természetes állományra.
- Nem őshonos vadfajok betelepítése tilos. A területre vándorlással betelepülő nem őshonos vadfajok (pl. mosómedve, nyestkutya, aranyakál) egyedeit ki kell löni vagy be kell fogni.
- A vaddisznó állomány és a rókaállomány intenzív apasztása érdekében az éves vadgazdálkodási tervekben a kilövési számokat úgy kell megállapítani, hogy az 5 éven belül biztosítsa a róka és a vaddisznó állomány nagyságának a terület természetes vadeltartó képességére való csökkenését.

3.1.6. Kutatás, vizsgálatok

- A területen csak az igazgatóság szakembereinek felügyeletével, a természetvédelmi hatóság által részletes kutatási terv alapján engedélyezett módon végezhető kutatás.
- A természetvédelmi szempontból legfontosabb és a legtöbb védett fajt tartalmazó erdőszegélyek kataszterét az igazgatóságnak 5 éven belül el kell készítenie.

3.1.7. Természetvédelmi infrastruktúra

- A tanösvények és megfigyelőhelyek mentén illemhelyeket kell kialakítani.
- A látogatás elöl elzárt területeken biztosítani kell a területre vezető utak sorompóval történő lezárását.

3.1.8. Halászat és horgászat

- A fészektelepek, illetve a fekete gólya és a rétisas fészkeinek 100 m-es körzetében fészkelési időszakban mindenfajta halászati tevékenység tilos.
- A Holt-Rába mentén újabb horgászhelyek, stégek vagy a part menti növényzet sérülésével járó horgászlétesítmények nem alakíthatók ki.
- A Holt-Rába mentén a meglévő horgászstégek és egyéb horgászlétesítmények felújítása természetes anyagok felhasználásával, tájba illő módon valósítható meg.
- A Holt-Rába mentén meglévő horgászati célú létesítményekről (pl. stégek, horgászhelyek stb.) az érintett horgászegyesületeknek nyilvántartást kell vezetniük. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a létesítmény pontos helyét, leírását, használóját, a létesítményen végzett beavatkozásokat. A nyilvántartást e rendelet kihirdetésétől számítva egy éven belül el kell készíteni. A nyilvántartásba az igazgatóság szakemberei, a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai betekinhetnek.

3.2. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántók kezelése

- Monokultúrás termesztési mód alkalmazása tilos, kivéve az évelő takarmánynövények, méhlegelő vagy zöldtrágya céljából vetett növényeket.
- A mechanikus gyomirtást a gyomok virágzása előtt kell elvégezni.
- A szalmabálákat egy hónapon belül le kell hordani a területről a betakarítást követően.
- Tápanyag utánpótlás csak szerves-, levél-, ill. biotrágyával történhet.

- Csak könnyen lebomló, szelektív („korlátozás nélkül engedélyezett” /„zöld”/ és „mérsékelt korlátozásokkal engedélyezett” /„sárga”/ kategóriába) tartozó vegyszerek alkalmazhatók.
- Törekedni kell a direkt úton fel nem használható növényi részek saját szántóterületen történő komposztálása és visszaforgatására.
- Szántó művelési ágú területeken a beállt, természetvédelmi szempontból értékes gyepeket fenn kell tartani.
- Szántóterületek melletti, utakkal nem határos csatornapartokon 10 m-es sávot műveletlenül kell hagyni évi egyszeri őszi szárazzással e rendelet kihirdetésétől számítva legalább 10 évig.
- A táblák szélén 10 méteres sávban a műtrágyázást és a vegyszerezést el kell hagyni.
- A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depónia (trágyaszarvas, bálakazal, szalmakazal stb.) csak a szántókon hozható létre.
- Területhatár megjelölése csak természetes anyagokkal (faoszlopok) történhet.

3.2.2. Gyepék kezelése

- Melioratív meszezés, drénezés és öntözés tilos a gyepéken.
- Tilos a lecsapolás és vízelvezetés, a műtrágyázás, istállótrágya felhasználása, valamint növényvédőszer alkalmazása.

Legelőterületeken:

- szarvasmarha, juh, kecske, dám- és gímszarvas, szamár, ló és bivaly (egyéb állat nem legeltethető) esetében az állatsűrűség mértéke nem haladhatja meg: az 1 állategység/ha értéket,
- felázott talajon tilos a legeltetés,
- a legeltetési időszak végén – szükség esetén közben is – évente tisztító kaszálást kell végezni,
- a téli legeltetés tilos,
- az állatállomány éjjeli szálláshelyének kialakításánál csak természetes anyagokat (fa, nád) lehet felhasználni,
- a pásztorok szálláshelyének kialakítását tájba illően, a hagyományos építészeti anyagok és módszerek felhasználásával kell elvégezni.

Kaszálóterületeken:

- csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek és technológiák alkalmazhatók (a tábla közepétől kifelé haladó kaszálás; a táblaszegélyeket utoljára kell lekaszálni),
- a bálázást és a széna lehordását a kaszálást követő legfeljebb egy hónapon belül el kell végezni,
- minden gépi munkát a gyepterület károsítása nélkül kell végezni,
- a kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.

Magassásosok esetében:

- kaszálásra csak a víz visszahúzódása után kerülhet sor, megfelelően száraz talajviszonyok között,
- a kaszálást és aprítást a lehető legmagasabb (legalább 15 cm) tarlót meghagyva kell végezni,
- a kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező,
- a területeken természetbarát betakarítási módszereket kell alkalmazni.

Üde rétek és kaszálók, illetve származékaik esetében:

- az üde, természetvédelmi szempontból megfelelő állapotú gyepeket évente egyszer vagy kétszer le kell kaszálni vagy biztosítani kell extenzív legeltetésüket,

- a természetvédelmi szempontból megfelelő állapotú láprétek évente csak egyszer kaszálhatók, legeltetésük tilos,
- a kaszálás időpontját évente változtatni kell. Az első kaszálás időpontja május vége és június vége közé kell esni, a második kaszálás időpontja pedig szeptembertől jelölhető ki,
- a kaszálások során a terület 10%-át évenként változó helyszínnel érintetlenül kell hagyni, vagy mozaikos, illetve sávos kaszálással kell végezni a kezelést. Az egyes területek lekaszálása között legalább egy hónapnak el kell telnie.

Száraz, illetve félszáraz gyepek és származékaik esetében:

- a száraz és félszáraz gyepek elsősorban legeltetéssel hasznosíthatók,
- a hasznosítás elmaradása esetén 3-5 évente biztosítani kell a felhalmozódott avar eltávolítását,
- biztosítani kell a spontán betelepülő cserjék időszakos eltávolítását. A gyepekben a cserjésedés mértéke nem haladhatja meg a 20%-os borítást. A cserjeirtások elvégzése előtt a területhasználónak konzultálnia kell az igazgatósággal,
- legeltetéssel történő hasznosítás esetén évi egy vagy két tisztítókaszálással kell biztosítani a gyomosodás megelőzését,
- a száraz és félszáraz gyepekben élő akác, selyemkóró és bálványfa egyedeket e rendelet kihirdetését követő 5 éven belül el kell távolítani.

3.2.3. Gyümölcsösök és szőlők kezelése

- A környezet terhelésének csökkentése érdekében az egyéb jogszabályokban engedélyezett növényvédő szerek közül csak a „zöld” és a „sárga” minősítésűek alkalmazhatók.
- A növényvédő szerek hatékonyságát „zöldmunkák” végzésével kell javítani.
- A tájkép jellegzetességének megőrzése érdekében a hiányzó gyümölcsfákat, szőlőtökéket pótolni kell az ültetvényekben.

3.2.4. Erdők kezelése

- A termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló, természetszerű fajösszetételű és szerkezetű erdőket kell kialakítani és fenntartani a területen.
- Tájidegen és nem őshonos fafajok telepítése elegyfajként is tilos. Kivételt képez az erdei fenyő, amely legfeljebb 30 %-os elegyarányig ültethető a természetvédelmi hatóság egyedi engedélye alapján, ha a felújítás másként nem végezhető el.
- Az erdők véghasználata során előnyben kell részesíteni a természetes felújítást.
- Fahasználat vegetációs időszak alatt csak kivételesen indokolt esetben (pl. növény-egészségügyi okból) lehetséges.
- A fahasználatok (törzskiválasztó gyérítések, egészségügyi termelések) során cserestölgyesekben, gyertyános-tölgyesekben, homoki tölgyesekben és löszölgyesekben hektáronként 4-5 db, legalább 60-100 éves korú kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) lábán száradó vagy kidőlt (természetes vagy mesterséges úton) egyedét meg kell hagyni, ennek hiányában 25 m³ legalább 50 cm átmérőjű holtfát kell biztosítani hektáronként.
- Az ápolások, gyérítések során biztosítani kell az állománynak megfelelő cserjeszint kialakulását.
- Az ápolások és gyérítések során biztosítani kell a tájidegen, nem őshonos fafajok, különösen az akác (*Robinia pseudo-acacia*) és a bálványfa (*Ailanthus altissima*) eltávolítását az erdőrészekből.

- A véghasználatok során hektáronként legalább 4 db egészséges, jó koronájú, az állomány fő fafajának számító, 60-100 éves korú faegyedet kell meghagyni (lehetőség szerint csoportosan).
- Fokozottan védett területen nem végezhető tarvágás, kivéve a már meglévő tájidegen, nem őshonos fafajú faültetvényeket.
- Tarvágás csak nem őshonos fafajokból álló állományokban végezhető.
- Fakitermelés és közelítés csak vegetációs perióduson kívül (október 1–március 1.) történhet.
- Fokozottan védett madárfaj fészkeinek 300 m-es körzetében fészkelési időszakban mindenfajta erdőgazdálkodási tevékenység tilos. A korlátozás alá eső területekről az igazgatóság tájékoztatja az erdőgazdálkodót.
- Az Erebe-szigetek erdőrezervátum magterületén az ott található nem őshonos fafajokból álló faültetvények letermelését, illetve helyükön őshonos fajokkal végzett felújítást követően csak a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülését segítő beavatkozások végezhetők.

Ligeterdőkben, láperdőkben és származékaikban:

- a természetvédelmi szempontból megfelelő állapotú, természetközeli ligeterdőkben csak a természetes erdődinamikai folyamatok fenntartását szolgáló beavatkozások végezhetők, amíg az állomány kiterjedése a terület potenciális termőhelyeit tekintve nem éri el a 40%-os területarányt. A ligeterdők hasznosítása során az adott erdőrészlet 10%-át minden esetben érintetlenül kell hagyni,
- a láperdők esetében mindenfajta gazdasági célú hasznosítás tilos,
- mind a ligeterdők, mind a láperdők esetében biztosítani kell az élőhely fennmaradásához szükséges vízmennyiséget.

Alföldi gyertyános-tölgyesekben:

- biztosítani kell az Alföldi gyertyános-tölgyesek fragmentumokként megmaradt állományainak hosszú távú megőrzését,
- az Alföldi gyertyános-tölgyes állományokban kizárólag olyan beavatkozások végezhetők, amelyek az állományok szerkezetének megőrzését és természetességük javítását szolgálják,
- az Alföldi gyertyános-tölgyes állományokban élő nem őshonos, illetve az élőhelyre nem jellemző fajokat, különösen az akácot és a bálványfát az erdőgazdálkodási munkák során el kell távolítani az állományból.

Hegyvidéki gyertyános-tölgyesekben:

- biztosítani kell a természetes állapotoknak megfelelő a tölgy-gyertyán arányt (kb. 60:40) a meglévő állományokban,
- a nem őshonos fafajokat az erdőgazdálkodási munkák során el kell távolítani az állományból,
- biztosítani kell a kettős lombkoronaszint kialakítását,
- az állományok felújításakor a természetes felújítást kell előtérbe helyezni.

Középhegységi szubmontán és montán bükkösökben:

- felújítás csak fokozatosan, az egyes állományok állapotának nyomon követése mellett végezhető.

Cseres-tölgyesekben:

- biztosítani kell a természetes állapotoknak megfelelő a kocsánytalan tölgy-cser arányt a meglévő állományokban,
- az állományok felújításakor a természetes felújítást kell előtérbe helyezni,
- az erdőgazdálkodási munkák során az állományokban természetesen feljövő újulatot óvni kell,
- biztosítani kell a cserjeszint természetes fejlődését.

Tatárjuharos lösztölgyesek és pusztai tölgyesek esetében:

- biztosítani kell valamennyi állomány hosszú távú megőrzését,
- kizárólag olyan erdészeti beavatkozások végezhetők, amelyek a megmaradt állományok védelmét szolgálják,
- az állományokba mesterségesen betelepített csert fokozatosan vissza kell szorítani,
- a betelepített és ültetett nem őshonos fafajokat el kell távolítani az állományokból,
- a meglévő és a kialakuló tisztásokat fenn kell tartani.

Borókás-nyarasok esetében:

- a betelepített és ültetett nem őshonos fafajokat el kell távolítani az állományokból,
- a meglévő és a kialakuló tisztásokat fenn kell tartani,
- tilos a tarvágás,
- az állományok felújításakor a természetes felújítást kell előtérbe helyezni.

Száraz-meleg erdőszegélyek esetében:

- meg kell akadályozni az erdőszegélyek tájidegen, nem őshonos fajokkal történő túlzott elcserjésedését és beerdősülését.

Akácosok, nemes nyarasok és egyéb, nem őshonos fafajokból álló lombos erdők, erdei- és feketefenyvesek esetében:

- állományaikat véghasználat után át kell alakítani a termőhelynek megfelelő őshonos fafajokból álló erdővé,
- az alcímben megnevezett fafajok a területen nem telepíthetők,
- az állományokba spontán betelepülő, a termőhelynek megfelelő, őshonos lombos fafajok egyedeit a használat során meg kell kímélni.